

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Penru Austro-Ungaria
pe un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Penru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiește.

TRIBUNA POPORULUI

REDACTIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL
pe un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Penru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiește.

Dujmanii Ungariei.

(S) „Budapesti Hirlap“ înregistrând moartea contelui Hohenwarth, scria că printr'ensul dispăre un mare dujman al Ungariei. După părerea numitului ziar dujman al Ungariei este ori care bărbat de stat federalist.

„Să nu ne prea bucurăm însă, adăoga ziarul maghiar, căci dacă a dispărut Hohenwarth, a rămas în locul lui Lueger“. . . Despre actualul primar al Vienei se știe însă că este — centralist.

Va să zică dujman ai Ungariei sunt și federaliștii și centraliștii din Austria.

Să mai notăm apoi că de câte ori presa maghiară scrie Ungaria, înțelege pe Unguri. Aceste două noțiuni sunt identice în dicționarul șovinist.

Și totuși tocmat dujmănia despre care scriu foile maghiare este o dovadă că în lumea mare, îndeosebi în cercurile conducătoare din Austria, se face o distincțiune între Ungaria și Unguri. Hohenwarth n'a fost dujman al Ungariei, ci numai al hegemoniei maghiare. Tot așa: Lueger nu luptă contra Ungariei, ci pentru dărîmarea hegemoniei pe care Hohenwarth n'a reușit s'o culce la pământ.

Cine sunt deci dujmanii Ungariei?

Sunt bărbații de stat șovinisti ai ei. Sunt ministri cari departe de a rezolva chestia naționalităților, dar' încă alimentează amăreala și fac ca pe corpul acestui stat să rămână vecinic o rană deschisă.

Și în privința aceasta sunt toți la fel. Cine s'ar mai îndoi, citească cele două circulare secrete trimise notarilor din comunele comitatelor cu locuitori români, circulare cari se întemeiază pe ordinul rezervat din 2 Aprilie al ministrului de interne.

Și sub Széll vom duce aceeași viață publică necăjită, vom fi înconjurați de aceeași ceată de spioni. Nu se va cruța nici sanctuarul familiar și relațiunile familiare, căci cu ordinul rezervat Nr. 11 li-se mai cere notarilor următoarele:

„Privitor la preoții gr.-or. Români și Sârbi, precum și despre cei de confesiunea gr.-cath. (Români) să faci arătare despre fiecare în parte dacă are o atitudine patriotică (hazafias magatartásu-e?) și să dai amănunte despre relațiunile averii sale (részletezze vagyoni viszonyait)“.

Spionași sunt deci preoții, învățătorii și toți fruntașii de pe sate. Spionată e — în părțile noastre — banca „Victoria“, ear contra ziarului nostru s'a pornit adevărată vinătoare.

Inchipuiescă-și acum ori și cine rapoartele ce vor da notarilor de pe sate. Dacă Români se adună la colț de stradă, în curtea bisericii ori unde-va într'o casă, să mai povestească pentru a le trece de urf, vor fi denunțați că fac revoluție.

Se vor mai spori deci și gendarmii, perchisiștii se vor face cât mai des.

Scurt: mai rău ca în Rusia!

Deși vedem că „autorizații“ de la Sibiu sunt foarte preocupati cum să ne pună episcop, totuși îi rugăm încă odată să nu-și facă urechia toacă, ci să lămurească, în calitatea lor de „autorizații“:

1), Tot mai cred că guvernul Széll va retrage ordinele de opreliște a comitetului și conferențelor naționale?

2), Ordinul rezervat ce puolicarăm de Paști nu i-a convins că sub Széll prigonirile pare că se potențează încă?

3), Dacă da, ce măsuri mântuitoare au luat pentru-ca lupta națională să se pornească earăși?

Repetăm întrebările aceste pentru-că la cele din rindul trecut n'am primit răspuns decât ocări.

Ear' cu sistemul acesta de a ne certa între noi, ușurăm numai poziția adevăraților dujmani ai Ungariei și neamului nostru.

Era nouă în privința prigonirilor merge repede de tot. Astfel după ce procuratura din Oradia-Mare s'a grăbit să tragă în judecată pe d-nă dr. Dr. V. Lucacu și Russu Șiriu, primim știrea că distinsul avocat dr. Aurel Lazar a și fost osândit deja la 50 fl. amerădă ori zece zile temniță pentru apelul ce publicase în ziarul nostru în favorul celor 17 tineri universitari. Bine începe Széll să aplice dreptul, legea și dreptatea!

DIN DIETĂ.

Sedința dela 1 Maiu.

Urmează desbaterea pe articole a legii despre judecătura Curiei în treburile electorale. Venind în discuție „paragraful amvonului“, se scoală mai întâiu

Preotul Kalocsay Alán și vorbește înversunat contra mai multor dispozițiilor; sfirșește prin cuvintele: „Acest paragraf nu va face decât să sporească numărul agitatorilor, căci indemnul cel mai de căpetenie și caracteristic a fanatismului este dorul de martiriu.“

Rakovszky zice că, proiectul de lege nu dovedește de loc, că s'a isprăvit cu sistemul vechiu. Face comparație între „kulturkampf“-ul din Germania și prigonirea catolicismului în Ungaria; numai că la noi există cu o amenințare mai mult: secularizarea averilor bisericesti. În decursul vorbirii sale violente, din băncile partidului popular s'aud mai adeseori strigăte: „mișelie.“ Cătră sfirșit se îndreaptă spre Kossuth și-i zice: Nu e destul a purta nume slăvit; trebuie să știe și să voiască omul a-l purta și cu demnitate, a răspunde datorințelor ce se leagă de acel nume...

În sfirșit vroind să îi vorbească lui Széll, cere atenția lui, dar' deoarece Széll nu încetează a discuta mai departe cu un deputat, Rakovszky îi dă o fină dar' foarte la înțeles lecție.

Mai târziu se naște un mic scandal: independistul Olay, despre care se știe, că fusese ales, ca kossuthist,

cu sprijinul lui Bánffy, se puse să vorbească pentru paragraful amvonului, întăritând astfel pe cei din partidul popular, de unde se strigă, că nici Bánffy n'a fost la înmormântarea lui Kossuth.

— Dar sluga plecată (csatlós) a lui Bánffy a fost! strigă Várossy, făcând alusie la Olay.

„Czoki!“ — replică acesta. Se naste vifor la clericali și strigăte: „la ordine! la ordine!“ Zarva se prelungeste; clericali bat cu pumnii și cărți în bănci. Várossy se scoală și strigă: „Acest domn aci a spus: Czoki! Binevoiește, dle president a îndruma la ordine. (Cuvântul „czoki“ se folosește numai când gonești cănele).

Olay: Eu 's domn; n'am obicei a tăgădui ceea-ce am spus.

Meszlényi (din part. pop.): D-ta domn? Ba nu: ești un bădăran!

„Cine zice asta?“ — întreabă Olay.

— „Eu!“ răspunde Meszlényi. Cei din part. pop. continuă a face zarvă până ce presidentul nu îndrumă la ordine pe Olay.

Dar nici după aceia spiritele în stânga nu s'au liniștit; Olay se năpusti asupra întregii preoțime catolice din cauza că din „sinul ei se recrutează huliitorii lui Kossuth Lajos“; în decursul încăierării Olay de trei ori a spus lui Rakovszky că mințește ear acesta replicând, multămește lui Olay „pentru cinstea ce-i facu,“ făcând alusie, că aceasta nu-! poate vătămă.

DIN ROMANIA

Convocarea Corp. leginitoare.

Prin decret regal apărut în Vinerea Mare, Corpurile leginitoare sunt convocate în sesiune extraordinară pentru ziua de 21 Aprilie. Li se va citi apoi mesagiul prin care sunt dizolvate.

Nouile alegeri.

Nouile alegeri se vor face probabil după cum urmează:

27 Maiu, colegiul I de Cameră.

28 „ „ II „ „

29 „ „ III „ „

31 „ „ I „ Senat

1 Iunie „ II „ „

2 „ colegiul universitar pentru Senat.

Intrunire intimă.

Representanții partidului național liberal din toată țeara vor ține Joui la 22 Aprilie o intrunire intimă, în sala Hugo (București).

Inaugurarea „sistemului“.

Dela anii 1867—68 încoaci Români au trebuit să se resemneze cu desvoltarea lucrurilor publice din ce în ce mai puțin favorabile pentru densii.

Să mângăiau însă în aprețierea succeselor deja obținute.

În special noi ortodocșii aveam „statutul organic“ al bisericii noastre

naționale sancționat, și așteptam să fie pus în vigoare.

Și își ziceau cei buni: „dacă chiar și cu nimic alta nu ne-am fi ales în răsplată pentru serviciile noastre credincioase, decât numai cu această cetate donată nouă întru apărarea bisericii și naționalității noastre, totuși mult am câștigat!“

Și inimile lor românești săltau de mândrie și bucurie când plănuiau cât de frumos o să ne aranjăm noi în cadrul „statutului organic“, cu biserica noastră națională, cu episcopi dintr'un sânge cu noi, cu sinoadele și organele noastre autonome, cu întreaga noastră autonomie bisericască democratică, zidită pe votul liber al poporului și al clerului.

Așteptau toți cu nerăbdare intrarea în vigoare a autonomiei chie-mată a-i servi poporului și clerului nostru drept școală într'u prețuirea și validitatea drepturilor sale și ziceau: „Las că o să arătăm impilatorilor drepturilor noastre cetățenești și naționale, cum se aplică o constituție în spirit cinstit, după: lege, drept și dreptate!“

Trei-patru ani trecură cu lucrările începutului. Și se adunase în sinodul eparchial al Aradului, nu votul fără nume, ci floarea clerului și a poporului în diecesă.

Simțeu cu toții o poftă nespuse în sufletele lor de a munci într'u înălțarea bisericii și națiunii lor, când după două schimbări în scaunul arhieresc, întâmplare în scurt interval, veni rândul să-și aleagă ear' archipăstor, devenise deja o convingere generală, că de ni-ar da bunul Dumnezeu un „bărbat providențial“ care să ne înțeleagă și să știe a ne conduce pe calea bună, minuni o să facem!

Da! „Barbat providențial!“

Conced și eu, că rânduiala providenței va fi fost înspre a trezi pe „idealisti“ noștri din visurile și plănurile lor frumoase la trista realitate.

Trebuie da, că providența să fi voit, ca să ne cureze radical din marele nostru optimism, silindu-ne să recunoaștem, că precum țaria fortă-reței nu e în puterea zidurilor, ci în morala pazei, astfel și „statutul organic“, cu toată autonomia noastră, o literă sunt dacă lipsește voia, credința, cinstea de a aplica această lege în spiritul ei adevărat, în spiritul contemplat de urzitorii ei!

A voit doar' să ne arete, că se pot calca și întortochia chiar și cei mai cardinali șș. ai legii fundamentale și cum așezămintele radical-democratice ale bisericii noastre, libertatea alegerii, votul poporului. . . se pot falsifica și dejosi toate la rolul unui costum ce-l îmbracă pe sine din vicleșug: despotismul, nepotismul și lăcomia.

Chiar dacă numai aceasta ar fi intenționat providența, și atunci prea cruntă învățătură ni-a aplicat și la lungi cercări ne-a supus, la cercări, cari pe cei mai delicați la simț i-a zdrobit cu desăvârșire, pe cei slabi i-a călcat și rândurile fiilor sincer și

desinteresat devotați bisericii — le-au rarit, le-au decimat!

*

Eu Insumi în anul 1890, ca om tiner, fără merite și trecut, pe aripile protecției am ajuns în sinod, chiar pe vremea când aproape toți fruntașii poporului, cari combăteau sistemul de guvernare scoși erau din sinod. Lupta încontra întregii mase de „voturi“ o susțineau aproape singuri, Dr. *Georgiu Popa* și *Pavel Rotariu*.

Multă vreme și eu Toma cel necrezător eram și când auziam combătând și condamnând ținuta și apucăturile „cleric“ dela putere, nu-mi vinea să cred că din acușele ridicăte să fie adevărate și basate nici chiar o mică parte.

Trecură câți-va ani și ajunsei și eu la ocaziuni d'a mă convinge mereu, cu ochii mei proprii, că ce spirit, ce tendințe, ce apucături domnesc în eparchia. Și cu cât mai exact mă convingem despre ființa sistemului corupt de atâtea-ori pomenit, cu atât mai mare mâhnire mă cuprindea făcându-mă să mă altăr către accia, cari deja demult îl combăteau.

La procsima alegere fusesi scos din sinod. N'are însă a face asta nimic.

Dar are a face, că tot astfel au fost scoși din sinod aproape întreaga sucrescență de luptători tineri, în frunte cu Dr. *Vuia*, Dr. *Hozan*, Dr. *Dobrin*, Dr. *Buna*, prof. *Vasilie Goldiș* și Dr. *Mera*.

Nu-i sistem asta?!

Destul de trist lucru, că după atâtea probe date tot se mai cutează negarea acelu sistem coruptiv. Dar' resfoiți domnilor dela „Tribuna“ coloanele ziarului D'voastre" începând dela anul 1884 până pela 1892—1893. Intrebați de cele scrise în „Luminătorul“ în decurs de 10 ani și dacă totuș încă nu vă simțiți convinși, ean' luați la analiză riguroasă cuprinsul plânsoarei d'ui *Pavel Rotariu*, a cărei conținut înspăimântător deveni acum — să zicem prin indiscreția chiar — dat publicității.

Poftim, d-nii mei, și pretindeți clarificați în fața publicului. Sunt atât de grave acușele cuprinse în acea plânsoare, încât nu-i ertat a se trece peste ele cu tăcere.

Și avem probe destule, că sistemul zugrăvit atât de fidel în plânsoarea din „illo tempore“ a dlui *Rotariu* și azi tot înflorește, ba tinde să prinză rădăcini pentru alte decenii.

Știm noi bine, a cui ghiare lucră prin ziaristică tutru mistificarea publicului și crearea unei opinii publice false, cunoaștem chiar și metodel aplicat. Știm în al cui sold stau „corespondenții particulari“ cari bat la toba mare, că, vezi doamne, biserica e în pericol, dacă s'ar alege „apostatul“ de episcop.

Da, e în pericol, dar' nu biserica ci „sistemul“!

Pentru-că la Sibiu a succes a trece apa pe spatele principiului „ancienității“, care la Arad n'ar mai voi să-l aplice.

Și mare este furia oamenilor „sistemului“ de când au observat că și-au greșit socoteala. Campania purtată de ani încoace în contra „apostatului“ pe basa scorniturii că acela ar fi făcut declarații contrare cu spiritul și dogmele bisericii sale, ei o

*) Actualii domni dela „Tribuna“ au o senza: că nu-s vinovați de cele scrise de cât numai în era faimoasă dela 1896 încoace în „Tribuna“. Ce s'a scris nainte, revendicăm tot pentru amicii noștri!

Red. „Trib. P.“

intăratău artificial, nu pentru-că ei cr fi naționaliști, ci pentru-că le venia la socoteală, ca părintele vicar *Goldiș* să fie delăturat din cale.

Insă în sinodul episcopesc și apoi în cel eparchial al Aradului din anul 1898 s'a clarificat în câtva situația.

Părintele vicar *Goldiș* este deputat dieta' și ca atare membru al partidului guvernamental. Atâtea este adevărat. Poftim a-l combate și osândiți pentru această ținută a sa.

Dar' când o faceți asta, să nu uitați, domnilor, că părintele arhiepiscop *Hamsea* nu e mai puțin „hazafias“ și „megbizható“ după faptele sale din trecut și chiar și după recunoașterea foilor maghiare de atâtea ori citate în această privință, — binevoii deci a fi imparțiali și osândiți de asemenea și pe unul și pe celalalt.

Intr'un articol voi face o comparație între cei doi candidați și voi lăsa, ca cei nepreocupați să-și facă apoi judecată: care din doi e mai bun?!

Dr. *Ioan Suciu*.

† Alexandru Filip.

Abrud, 29 Aprilie.

Inmormântarea distinsului fruntaș al Moților întâmplată la 27 Aprilie a fost a vie dovadă despre popularitatea pe care decedatul a avut-o în Munți și printre toți Românii. A participat la actul funebrel tot ce Munții are ales și un mare număr de popor.

Meritele defunctului le-a scos la iveală într'o măiastră vorbire dr. *August Buna*, canonic din Blaj. Au mai vorbit apoi d. *M. Cirlea*, *Romul Furdui* (protopop gr. or.) și d. *Daiaru*.

După cum aflui, decedatul o parte însemnată din averea sa a lăsat-o ca fundație pentru scopuri culturale. În curând testamentul se va publica la tribunal.

Lupta în municipiu.

Congregația din Brașov.

Sâmbătă s'a ținut ședința de primăvară a reprezentanței comitatului Brașov. Înainte de a se începe ordinea zilei, s'au făcut mai multe interpelațiuni.

Di Dr. *A. Fabritius* a interpelat în afacerea spitalului de ochi de sub conducerea d-sale.

Di profesor *V. Goldiș* a interpelat în privința ținerei curățeniei imediat la capătul orașului. A vorbit în limba română. Di șpan a cerut dela dl protonotar să-l tâlmăcească vorbirea, deore-ce, fiind ținută în limba română, n'a înțeles-o. După aceasta a răspuns dl vice-span.

A vorbit apoi Dr. *A. Mureșianu*, cerând să i-se dea răspuns la interpelația, ce a făcut-o încă în ședința dela 15 Octomvrie 1898 cu privire la publicarea numai în limba maghiară a manifestului monarhului nostru către popoarele sale din incidentul morții împărătesei regine. Atunci s'a fost denegat răspunsul la interpelare, ear acum, după aceeași procedură de tâlmăcire, dl viceșpan, a răspuns, că așteaptă mai totău să se resoalve recursul, ce a fost înaintat de vorbitor.

În fine dl *N. P. Patrescu* a cerut să se pună la ordine zilei discuțiunea asupra procedurii observate de dl șpan, care a denegat răspunsul la o interpelare făcută în limba română.

Di șpan a obiectat, că vorbitorul poate să facă o astfel de propunere la viitoarea a-lunare după formele prescise în lege.

Procesul

Panamei aradane.

(Zina a IX).

Sâmbătă dimineața dela orele 9 și până la 12 1/2, ear' după amiază dela 3—5 1/2 a vorbit într'una dl Dr. *St. C.*

Pop, apărătorul acușărilor *Bognar*, *Prodanovici* și *Kovács*.

Rar s'a auzit înaintea tribunalului un discurs atât de remarcabil. Apărătorul a început tratând din punct de vedere juridic teoriile pe care în decursul pledoariei sale le-a aplicat apoi casurilor cuprinse în acușarea procurorului. A trecut apoi rënd pe rënd la apărarea separată a fiecăruia din ac sații ce apără, dovedind cu mare aparat științific atât probrezenia terenului pe care s'a așezat procurorul, precum și netemeinicia acușării în ce privește pe toți 3 clienții sei. A abordat apoi chestia prescripției, după care a trecut la chestia cea mai delicată dar' totodată și cea mai importantă: a pus adică întrebarea cum s'a putut ca la oficiu de dare să se fure 10 ani de a rëndul până să se afle despre marca hoție?

A dat îndată și răspunsul, arătând chipul condamnabil cum se administrează birni în Ungaria și totala lipsă de control. A scos în relief pe Bács, tipul funcționarului ușurat până la crimă și cu dovezi scoase din însuși materialul bogat al procesului arată cum superiorii au știut despre multe încorectități de ale lui Bács („bibis dolog“, așa li se zice), fiind însă în prietenie cu marele criminal, l'au lăsat în pace, ear' el departe de a se oprî la primul păcat a mers mai departe până în fundul prăpastiei, târind după sine însă nu numai complici, dar' și victime.

La fiecare punct de acușare dovedește de asemeni și neseriositatea experților și preocuparea și nepriceperea în ceea ce privește opiniunile date, motivele cele mai importante pe temeiul cărora procurorul cere condamnarea.

Cu o rară dialectică, cu o logică severă și cu un arsenal întreg de probe arată că clienții sei sunt niște victime. Termină cerând achitarea lor, după ce întău însă într'un adevărat clar podus de o adâncă convingere vorbește la inima judecătorilor, arătând cât au suferit acușății și până acum, cum fie chiar și numai o zi de temniță ar arunca pe drum familiile a trei onestii funcționari, pe cari de altfel chiar ministrul, convins fiind de nevinovăția lor, i-a repus în funcție.

Luni a vorbit apărătorul lui *Tenner*, avocatul *Steinhardt Moritz*. Tot Luni, după amiază, a vorbit Dr. *Rosenberg Károly*, apărătorul lui Bács. Cum însă se apucase să critice procedura dlui *V. Pagubă*, care a instruit afacerea, președintele *Fabian* în cuvinte foarte energice l'a îndrumat la ordine.

Paștile în București.

Programa sârbării S-lor Paști în București a fost următoarea:

În seara de Vinerea Mare, M. S. Regele, însoțit de A. S. R. Principele *Ferdinand* al României, și urmat de Casa sa civilă și și militară, a mers la orele 7 1/2 la biserica *Metropoliei*, spre a asista la serviciu.

D-nii miniștri, înalții funcționari ai Statului și d-nii oficiali generali și superiori din garnisoană s'au aflat la orele 7 1/4 la *Mitropolie*.

Detășamente din diferitele corpuri ale garnisoanei stau înșiruite în curtea *Mitropoliei* în tot timpul ceremoniei ocolirei Sfântului Epitaf.

În Sâmbăta Paștilor, la orele 12 din noapte, M. S. Regele, însoțit de A. S. R. Principele *Ferdinand* al României, și urmat de Casa Sa civilă și militară, escortat fiind de un escadron de gendarmi ai Capitalei, a fost la *Mitropolia* la Sfânta Inviere.

Momentul când I. P. S. S. *Metropolitul* Primat esclamă: „Christos a Inviat“, s'a anunțat Capitalei prin 101 tunuri de pe Dealul *Spirei*.

Conform vechilor tradițiuni, s'a scris *Evangelia* Sfântului Ioan, pe care M. S. Regele a semnat și investit la urmă cu sigiliul statului.

M. S. Regele a luat apoi în mână S-ta *Cruce*, înaintea căreia asistenții s'au închinat.

Din Bucovina.

Desbaterea școlară din Dieta Bucovinei a fost foarte agitată. Deputații Români s'au purtat așa de brav, în cât au învrednicit lauda Românilor de bine.

Desbaterea s'a încheiat Sâmbăta trecută, noaptea. Au vorbit d-nii Dr. *Flondor* și baronul *Mustățu* *Ambi* cu succes. Când a vorbit ruteanul *Wassilko*, Români demonștrativ au părăsit sala. Damele române din *Cernăuți* au aranjat o manifestațiune imposită pentru harnicii deputați. Le-au predat buchete de flori.

Dân azi o mică parte din magistratul discurs al drului *Popovici*.

Domnilor!

Pe timpul, când fu inaugurată la noi în țeară politica instrucțiunii cu actualul ei curs, trouau în locurile centrale în Viena încă unii domni bătrâni din era lui *Schmerling*, care în ciuda intențiunilor miniștrilor lor și în ciuda eșegințelor acestui stat, țineau tradițiunile iosefine-germanisatorice și atoputernicia birocrăției de singur mântuitoarea dogmă, numind eufemistic acest credeu „duhul vechiu austriac“ (*altösterreichischer Geist*. Aclamațiunii șgomotoase).

Acest așa zis vechiu duh austriac, care l-și bate crunt joc de fiziologia poliglotului stat austriac și care a dus Austria la *Solferino* și *Sadowa*, acest duh e cel mai înverșunat inamic al naționalităților din Austria, duh ce tinde, dacă nu la zădărnicea completă a desvoltărilor, cel puțin la ținerea ei pe loc. (Aplause furtunoase) Drept pretext pentru aceasta se invoacă pretinse tendinți centrifugale, ce se atribue devalma naționalităților, pe când respectivii domni și adepții lor cred a avea singurul monopolul patriotismului austriac.

Istoria ne dovedește, că românii acestui imperiu, frații noștri din Ardeal și Ungaria, apăsați de jugul șovinismului maghiar, au documentat splendid devotamentul lor către Austria, sigiland fidelitatea lor în anul 1848 cu sângele lor. (Aplause furtunoase). Și dacă dl president al țării va cunoaște țeara mai bine, va se zică din autopsie și nu din informațiuni würfeliane (ilaritate), atunci de sigur se va încredința, că Românii bucovineni au adus, când cu ultimul rășboiu jertfe materiale spontane, de tot considerabile și că la noi fie care plugar e gata a vrsa sângele său pentru al său împărat. (Aplause). Cea mai simplă reflecșiune politică ne învătă, că Românii nu cu toate că sunt, ci pentru-că sunt naționali, au interesul cel mai viu la existența și puterea Austriei, pentru-că numai o Austria puternică ne poate scuti de mortifera îmbrățișare ai colosului rusesc (Aplause vii). Cu toate aceste domnește în unele e reuri fixa ideă, că Românii trebuie să fie iredențiați. Aceasta contrazice rațiunii și defaimază fără pic de îndreptățire un întreg popor fidel împăratului. Insă de geaba! Așa le-a venit respectivilor domni la socoteală! (Aplaus frenetic). De la acești domni, nou numiți presidenți ai Bucovinei, din cari cei mai mulți până la numirea lor nu știau încă, ori de această țeară face parte din Asia sau Africa, obicinneau a primi imediat înaintea descălecării lor aici, lecțiunile inevitabile pentru guvernare și totodată cu belșug tradițiunea despre iredentism. Pătrunși de această sugerată teamă de răzuci, descălecă aici în țeară. Ce-i drept, ei vedeau la prima lor pășire, că înalta înțelepciune a inspiratorilor, scoasă din acte tendențioase nu se bazează pe adevăr și că Românii bucovineni sunt un popor eminaamente loial, precum a constatat-o aceasta azi și baronul *Bourquignon* (Aplause).

Insă d-lor, că respectivului president al țării să-i treacă acest slăbănog aceea, de aceasta se îngrijesc anumiți inspiratori dela centru și sfetnicii sei din țeară; sfetnicii sei din țeară, pentru că puterea lor se fundează pe intrigile și discordia artificial produsă între șeful țării și populațiunea autohtonă; inspiratorii sei din centru pentru că prin aceasta s'ar perde motivele politice lor (Aplause prelungite) Instinctul de conservare isvorit din aceasta e atât de mare, încât acolo, unde iredentismul lipsește trebuie artificial creată fictiva lui iconă.

Când fostul president al țării bar. *Alesani*, cu ocaziunea pertractărilor în cauza reclamării de datorințe ale patronatului dela guvernul român, pentru terminarea edificării bisericii sfântului *George* din *Suceava*, a îndrăznit a raporta la Viena, că el în decurs de zece ani n'a putut descoperi în Bucovina, cu ochiul său vigilent, nici urză de iredentism, atunci dela masa verde din

DIN BANAT.

Ce are de lucru poliția orașonească din Caransebeș?

Așa că-i nostimă această întrebare? Căci doar ce altă poate să aibă de lucru poliția din Caransebeș de cât ceea ce au toate polițiile din orașe: susținerea păcii și a ordinii și apărarea vieții și a proprietății cetățenilor.

Da, așa ar fi să fie; vorba însă e de Caransebeș, de acest fericit oraș ale căruia raporturi sunt constituite cu totul după alt tipic de-cum sunt ale altor orașe din frumoasa noastră patrie.

În Caransebeș trebuie poliștii să facă și să țină loc liber în zile de trg de săptămână pentru acele femei cari — spre binele cumpărătorilor, vind crumpeniile li li-a dat primarul Burdia spre vânzare.

O astfel de muncă polițienească s'a săvârșit în ziua târgului de săptămână din 13 a lunii curente prin trei poliști: B. N. și B.

Când în 20 a lunii curgătoare a interpelat pe domnul primar o altă mușter, ce face și ea negoț, în această afacere, dănsul a declarat, — precum nici nu se putea aștepta altcum, — că, el n'are nici o cunoștință despre toată treaba.

Va să zică a fost numai un caz de hiperzel din partea poliștilor.

Lucrarea „activului, prevăzătorului și desinteresatului primar Burdia Szilárd” durere, nu întimpină în tot-deauna apăsarea cuvenită!

Așa de exemplu, nobila sa intenție de a le veni cetățenilor într'ajutoriu prin aceea că, a strămutat târgul de bucate dela marginea orașului în lăuntrul acestuia, în piața numită „Francisc Iosif”, n'a aflat complăcerea acestora.

Adevărat că această piață este mică, și pentru târgul de bucate cu totul necorespunzătoare, dar vorba e ca cetățenii să o aibă la îndemână.

Se mai zice că, cetățenii nu sunt mulțumiți nici cu aceea că moara dlui primar Burdia Szilárd, se află tocmai în această piață, întocmai ca și prăvălia sa de făină, bucate și cucuruz.

Dapoi că aceasta este numai o întâmplare norocoasă, și nu înțelegem pentru ce n'ar explota „activul, prevăzătorul și desinteresatul” primar, această întâmplare, căci doar el precum se poate ceti în cele două foi jidano-patriotice din Caransebeș, și pe această cale se jertfește bietul pentru interesele crașului.

Sășii și guvernul. La 19 August nou, Sașii vor desvêli la Sibiu, monumentul ridicat marelui lor episcop *Teutsch*. Consistorul bisericesc episcopal sășesc a hotărât a invita la această sărbare pe ministrul-*president Szell* și pe ministrul de culte *Wlassics*.

Jaf cu banii țării. Din privilegiul expoziției millenare s'a ridicat în pădurea din apropierea Pestei o copie a cetății dela Hunedoara. Zidirea acestei cetăți a costat 700 de mil fl. Cetatea fiind zidită cu „speculă” — a început să se derime și astfel s'a hotărât ca să se strice de tot. Poporul e sârac lipit iar banii țării se dau pentru zidirea de cetăți, care după trei ani să se dărâme eară.

O mică rectificare. Sub acest titlu „Foaia Diecesauă” serie: „În unele foi, cari au luat notiță despre alegerea Prea Sfinției Sale Domnului Episcop Nicolae Popea, de membru activ al Academiei Române, s'a aadaus, că P. S. Sa a fost până aci membru corespondent al Academiei. Rectificăm aceasta într'acolo că Prea Sfinția Sa a fost până aci membru *onorariu*.”

Pielea ursului. Mai zilele trecute zierele maghiare vesteau deja că în locul dlui I. Goldis, care se va alege episcop, se va pune candidatura (în cercul Ceica) lui Beöthy A. Noi n'am luat notiță despre întreaga veste, pe care de altfel o desminte acum chiar Beöthy. „Telegraful” ocupându-se de afacerea aceasta, serie: „Dar dacă „Tribuna Poporului” va isbuti la sinod cu dl archimandrit Goldis, nu credem să isbutească în cercul electoral Ceica nimeni nici cu Beöthy, nici cu alt maghiar...”

Intâiu de toate „Telegraful” știe că noi nu avem în Sinod atâta putere, în cât să alegem pe cine noi vrem! A doua: dacă ar ajunge vacant cercul Ceica, ce câștig ar fi să se aleagă un român — guvernamental? Ori crede d. Cosma că s'ar putea alege la Ceica un Român *naționalist*?

Săracii! Ori cât ar fi dorit sa petrecă „sfințele sărbători în semină pace”, n'au putut „să nu dea *alarm general*”, așa scriu neprihăniți „autorizați” de la Sibiu în numărul lor de Paști. Săracii, ei tot în muncă, tot cu desvêliri, tot strajă să stea ca nația să nu fie tradată fie aici, fie dincolo în România. De astădată bat toba cea mare pentru apara lovitură ce i se aduce nației de cătră noi, cari nu vrem să acceptăm la episcopia Aradului pe candidatul ce ne recomandă dnii Dăianu, Tilea și Coroianu.

Adecă-te de astădată „autorizați” mai citează în contra noastră pe dl Dr. Eugen Leményi, care ne ceruse încă mai zilele trecute să i publicăm un lung articol. Ne făcea proces pentru-că la alegerea de metropolit am votat pe Preasfinția Sa episcopul Popea, pentru că nu voim să recunoaștem că înaltpreasfinția Sa actualul metropolit este cel mai de valoare naționalist (deși chiar nu de mult votase încredere lui — *Bánffy*!) și pentru că nu voim să acceptăm candidatura dlui Hamsea.

De unde și cum vine dl Leményi, (care nu cunoaște situația de aici, mai ales că e și gr.-catolic) să tragă sabie în contra unei grupări în care figurează un Veliciu, Dr. Oncu, Ciorogariu, G. Popovici-Siria, Mangra etc cari ca *deputați sinodali* iau parte de aproape un sfert de veac la afacerile bisericești și desigur nici odată nu înspre răul, ci totdeauna spre binele bisericești, nu înțelegem. N'am publicat deci articolul primit, ci dl Leményi a cerut ospitalitate organului din Brașov, care de vre-o săptămână aproape în fiecare zi publică de altfel corespondențe și declarațiuni eșite diu biroul „neamurilor”.

Și în această afacere noi avem însă poziția cea ușoară. Eată cum: dl Leményi critică atitudinea noastră într'o chestie pe care de sigur nu o cunoaște, pe când dl Dr. I. Suciu, mare aderent al dlui Dr. Rațiu, condamnă aspru atitudinea celor de la Sibiu în aceeași chestie, pe care are avantajul s'o cunoască, pentru că nimeni nu poate cunoaște „neamurile” mai bine ca D-sa, deoarece ce a trăit câțiva ani între fii și nepoții „sistemului” urgisit în întreaga Diecesă a Aradului.

Chestia cu pactarea, am desmintit o odată, categoric.

Ce să facem, dacă dl Leményi nu voește să ne creadă, ci ne-ar socoti naționaliști și consecuenți numai dacă am susține pe guvernamentalul Hamsea, reprezentant al „sistemului” pe care amicii noștri un șir întreg de ani l'au combătut din convingere și cu înversunare.

A, dar' dl Leményi și dl Dăianu ar dori ca să combatem pe dl Goldis. Să scoțem adecă pentru alții căstănele din foc. Mulțumim de sfat, dar' nu-l putem primi, ci vom merge înainte calea noastră, fiind siguri că bine informat, dl Leményi va scrie a mărturisă că bună cale am apucat; ear' cât despre cei de la organul „autorizat” stelele din cer dacă le-am putea culege, ei și atunci ar zice că sunt — opați cu uleu care le miroase greu!

Legea învățământului profesional. Sub acest titlu a apărut în broșură discursul dlui An. Stolojan, deputat, fost ministru, rostit în ședințele Camerii dela 3 și 4 Martie a. c., cu privilegiul discuțiunii acestei legi. Vorbirea aceasta este de interes nu numai pentru România, ci o vor citi-o cu plăcere toți aceia cari vor să culeagă informațiuni despre învățământul profesional în Europa. Ca bărbat de stat care a condus ministerul domeniilor (unde era atașat până acum învățământul profesional) dl Stolojan prezintă o serie întreagă de experiențe și idei.

Bărbat modest. La înmormântarea mult regretatului naționalist Al. Filip a fost și dl Dăianu, „directorul”. Dând seamă despre înmormântare, d-sa scrie în organul seu: „La urmă vorbește dr. Dăianu avântat, frumos ca totdeauna”.

Grozavi oameni. În numărul de Paști după-ce pe toți cei cari nu primesc candidatura dlui Hamsea ii face „sateliți” al lui Goldis, organul autorizat scrie: „trebuie pusă chestia direct contra lui Goldis și contra sateliților săi de acum...” Dar' până acum ce ați făcut, onorabililor? Că nici nu scosesem încă ziarul și ați scris un potop de articole contra noastră! Slavă Domnului, suntem însă tot întregi și sănătoși.

Neerolog. Primii și înregistram cu durere următoarele:

Hortenzia Ioan Schiopu nasc Popovici, după lungi și grele suferințe, în părtașita fiind cu Sfințele Taine, a trecut din viață în 29 Aprilie a. c. la orele 3 dimineața în etate de 27 ani și al 3-lea an al fericitei sale căsătorii. Despre această dureroasă pierdere încunostințăm cu inima frântă de durere pe toate rudeniile, amicii și cunoscuții Rămășițele pământești ale repositatului mult regretat se vor ridica din casa părintească și se vor depune spre vecinică odihnă în cimiteriu bisericești gr. or. române din Țințari, Luni în 16 Aprilie (1 Mai) la 2 oare p. m. Țințari, 17 (26) Aprilie 1899. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Pentru jalnicia familiei: Ioan Schiopu paroch. ca soț. Dr. Maximilian Popovici, Petru Popovici protopop, ca frați. Ana Popovici nasc. Pop, Silvia Popovici n. Puscariu, ca cumnate.

ULTIME ȘTIRI

Din Austria.

Viena, 2 Mai.

Svonurile cele mai contradictorii, schimbându-se reciproc de câteva ori pe zi chiar, circula privitor la proximal viitor și mai ales în ceea ce privește planul contelui Thun de a regula drepturile limbilor print'un act octroator pe baza §. 14, care act ar fi apoi să fie ratificat prin parlament. Mai toate dietele însă provinciale cu majorități sau exclusiv nemțești s'au pronunțat contra întrebunțării acestui paragraf al Constituției cisleitane spre șopul amintit, precum și peste tot. Cehii încă s'au rostit în contra lui; numai o fracțiune polonă se împacă cu el.

Se vorbește mult, că tocmai din cauza aceasta contele Thun, e ferm hotărât, a scoate un asemenea act, dar' totdeodată a se retrage de la putere.

Isvorul greutăților însă tot rămâne pactul economic cu Ungaria, mai ales în urma formulei *Szell* care a înlocuit pe ea ado. tată la Ischl în August anul trecut. Nu sunt excușe surprinderii nici chiar de pe o zi pe alta.

Editor: Aurel Popovici-Barciuan.

Redactor responsabil Ioan Russu Șiriana

Revista externă.

Înțelegerea anglo-rusă.

Cu data de 30 Aprilie se telegrafiază din Londra:

La banchetul anual de erii, arangiat de cătră Academia artelor, ministrul-*president Salisbury* a ținut o vorbire, în care într'altele, a zis: Am ajuns la un arangiamet *îndestulător cu Rusia*; și sper, că el va avea o înflurintă bună peste tot. Nu voesc să spun mai pe larg, până unde se vor extinde urmările arangiamentului; dar cu privire la raporturile, ce existau în cei de pe urmă cinci-zeci de ani între noi și acel mare imperiu, așa cuget, că pot saluta cu bucurie faptul, că am ajuns cu Rusia privitor la China la un arangiamet, care, precum cred va preîntîmpina cu oare-care siguranță ori ce probabilitate, ca interesele noastre reciproce să se mai ciocnească pe viitor.

Maî în urmă, vorbind despre alianțe, *Salisbury* a declarat, „că pentru *Englitora* poate fi vorba numai într'un cas cu totul extraordinar despre o alianță în sensul, că ea (*Englitora*) să pășească cu cutare ori cutare națiune la răzbel și să poarte împreună cheltuelile lui...”

Cătră sfârșit, amintind și de conferința de „desarmare”, ministrul-*president* nu poate ști, zice, oare avea-vă rezultatul ei drept urmare o îmbunătățire a relațiilor între singuraticele națiuni; dar faptul că o atare conferință a fost pusă la cale de cătră o națiune, care în privința mijloacelor sale de putere este una diu cele mai puternice ale lumii, apare negreșit ca un semn bun pentru un viitor pactuic.

NOUTAȚI

Arad, 3 Mai n. 1899.

Paștile în Arad, s'au serbat cu solemnitate obișnuită, — de sine înțeles însă că fără ceremoniile aparținătoare serviciului d-zeesc la care ia parte și Arhierarul.

Duminecă, în ziua primă a Paștilor, a servit atât dimineața la încunjurarea *Invierei*, cât și la s-ta liturghii: Cuv. Sa, archimandritul A Hamsea, protppul. Ig. Papp, par. T. Vășianu și protopop G. Bodea. Răspunsurile liturgice au fost executate sub conducerea dlui T. Lugoșan, de corul inteligenței române din Arad, — care prin corecta executare a răspunsurilor a contribuit mult la solemnitatea zilei. La finalul s-tei liturghii par. protpp Ig. Papp a cetit pastorală I. P. S. Sale a Metropolitului, care s'a distribuit în întreaga diecesă.

Luni, — a doaua zi de Paști tot cei sus pomeniți au servit, afară de dl I. Papp, ear predica a rostit o Cuv. S. archim. A. Hamsea.

„Moda Ilustrată“. Redacția și administrația: Strada Sărințar Nr. 11 în București.

Apare în fiecare Sămbătă.

A apărut Nr. 7 din 13 Februarie. Odată cu numărul acesta se imparte un supliment gratuit, care reprezintă un tipar croit de foi noi, fără cusătură îndărăt și cu nasturi în părți în mărime naturală.

Cuprinsul acestui număr e variat și interesant atât în ceea ce privește moda cât și partea literară și lucrul de mână. Se continuă publicarea romanului „Oroberta“ de Leon Barra-cand.

Prețul abonamentului la „Moda Ilustrată“.

Un an în țară. Lei 10—în străinătate. Lei 13.—
Sase luni . . . . . 5 . . . . . 6.50
Trei luni . . . . . 3 . . . . . 3.50

Avis important.

Cererile de abonament trebuie însoțite de un mandat poștal sau de valoarea abonamentului în mărci poștale.

A apărut!!

și se află de vânzare la

administrația
„Tribuna Poporului“

PRIBEAG

de Ioan Iosif Sceopul,

cu prețul de 75 cr. plus 3 cr.
porto postal.

Broșură elegantă și frumoasă și
vrednică de citit.

79 tkvi.
899

322 1—1

II. Póthirdetmény.

A borosjenői kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint a Seredán Iuon, Bolko Iuon, Sandru Iuon sz. esigeréli lakos végrehajtóknak Dobsa Ilie örökössei szőlös esigeréli lakosok végrehajtást szenvedők elleni 187 frt 59 krt s jár. iránti végrehajtási ügyében 5096/898 sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben a szőlös esigeréli 458 sz. tkvben A I. 1. II. 1. 2. 4—7 alatt foglalt beltelkes ház és 5 hold földből álló ingatlanság 640 frt kikiáltási árban 1899 évi május hó 31-ik napjának délelőtti 10 órájára kitűzött árverés az 1881: LX. t. cz. 167. §-a alapján a „Victoria“ takarékos és hitelintézet végrehajtató érdekében is 500 frt tőke követelése s járuléka kielégítése végett megtartatni fog.

Kelt Borosjenőn 1899 évi február hó 4-ik napján.

A borosjenői kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Bittó

kir. jbiróság.

„CONCORDIA“

societate comercială pe acți, Sibiu.

FILIALA IN FĂGĂRAȘ EN GROS ȘI DETAIL.

Deposite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale

Zăhar, cafele fine, delicatose de saison și brânzături de tot felul, chocoladă și cacao, ciaiuri (thea) veritabile și bisquits fini, precum și pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba, cognacuri adevărate franțuzești și indigene.

Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr litru în sus.

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira Oporto și Xeres, champagne franțuzească adevărată precum și indigenă. Liqueruri străine și din țară. Țuică bătrână, sligoviță, tescovină și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Iere moi și proaspete. Iere roșii. Rahat de „Bellavista“. Halva. Luminări de ceară, stearină, parafină și sêu. Siugurul deposit al fabricii de luminări și stearină Moessner & Mersing din Galați (România)

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet barchet de vară (de vară și de iarnă)

Garnituri de masă, serviete și prosoape.

Basmale veritabile de Irlanda. — Șifon Oxford, Creton Pânzături.

262 15—50 Bumbacuri de impletit, croșetat și brodat.

Lână răsucită și bircă.

Mătasuri de cusut și brodat în colori veritabile dela Dollfus-Mieg & Co. Muhlhausen i/E, cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști Gulere mangete și cravate

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

Se primesc comande pentru următoarele lucruri:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

OPURI ȘI BROȘURI

Strada Aulich Nr. 1.

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“, A. P. Barcianu Arad

Prețuri foarte moderate.

Diferite tipărituri pentru bănci

P L I O S B I

Invitații, cărți de vizită, anușarii fațetate

Ori-ce comande se efectuează prompt.